

Ny standardmetode 2025 – positive virkninger for banksektoren?

Finansiell fagdag 17. november 2022

direktør risikostyring Bjørn Friestad

Sparebanken Sør – Sørlandets ledende bankkonsern

Etablert i 1824,
589 ansatte

Finanskonsern med bank,
verdipapirhandel og
eiendomsmegling

Børsnotert og
samfunnsleid

151 mrd. kroner i
forvaltningskapital

43 milliarder i
BM-portefølje

182 000 aktive
personkunder

22 000 aktive
personkunder

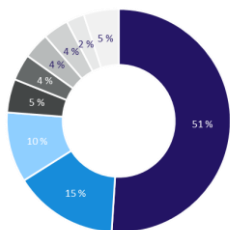

Regionale kontorer
Landsdekkende digitalt

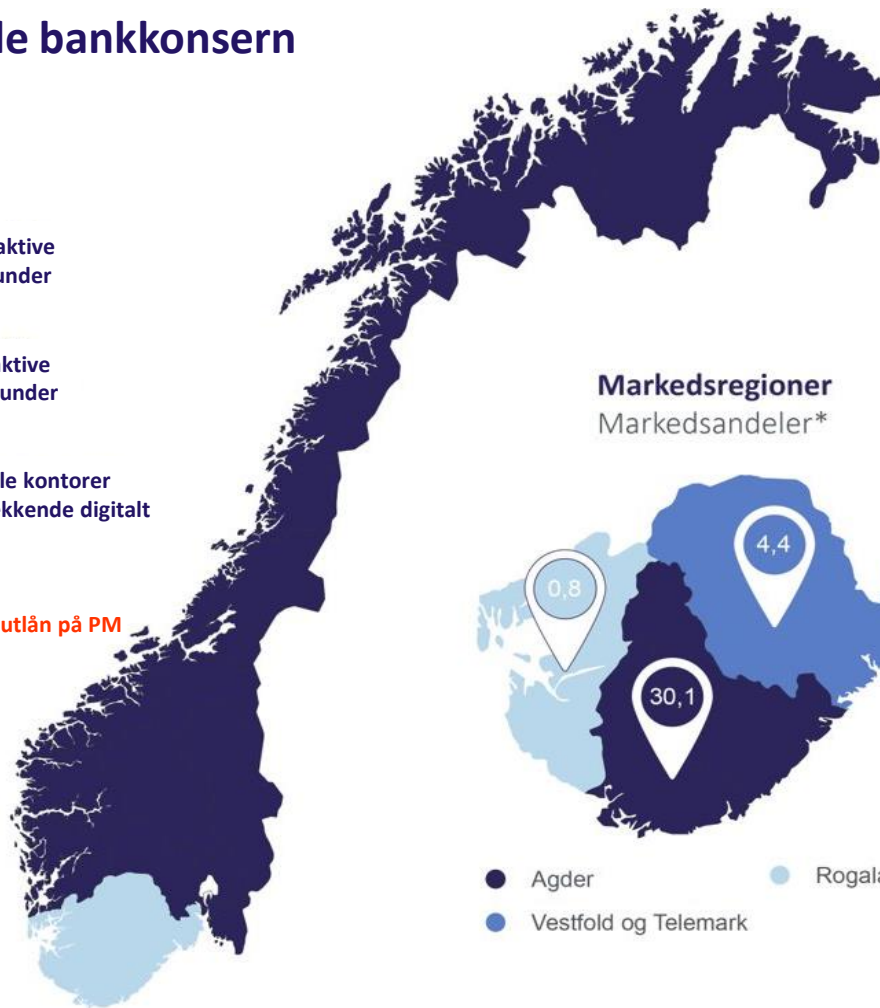

65 % av brutto utlån på PM

Sektorfordeling

- Eiendomsdrift
- Sosial tjenesteyting
- Utvikling av eiendom
- Oppføring av bygninger
- Varehandel
- Borettslag
- Primærnæring
- Forretningsmessig tjenesteyting
- Annet

Markedsregioner Markedsandeler*

- Agder
- Rogaland
- Vestfold og Telemark

Agenda

1

Utgangspunkt: Hvordan er dagens situasjon?

2

Er ny standardmetode mer risikosensitiv?

3

Hva skjer med kapitalnivået i bankene?

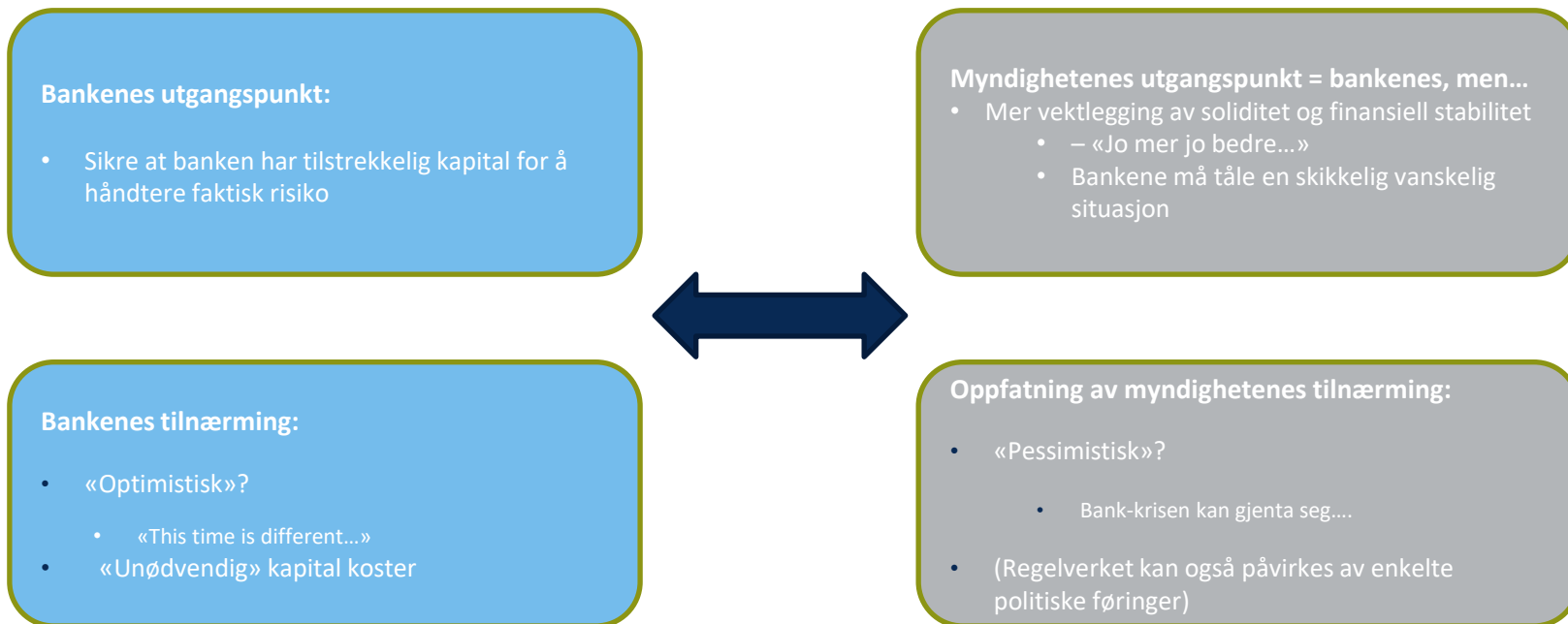
4

Hvordan vil konkurransesituasjonen påvirkes?

Hva er kapitaldekningsregelverkets formål?

Det enkle svaret: Sørge for at bankene har tilstrekkelig kapital når det er behov for kapitalen

Idealet: Et sterkt faglig begrunnet kapitaldekningsregelverk som tar bankenes risiko og risikostyring på alvor

Utfordring: risiko er ikke nødvendigvis et objektivt begrep

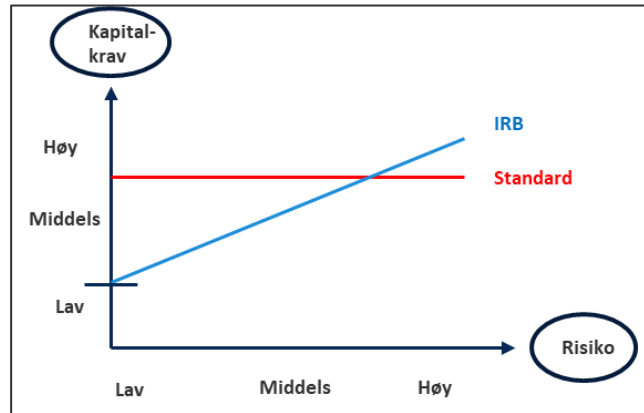
Dagens kapitaldekningsregelverk

To hovedretninger:

1. Standardregelverk med meget lav risikosensitivitet
2. IRB-regelverk (IRB-F eller IRB-A) med høy risikosensitivitet

$$\text{Beregningsgrunnlag (RWA)} = \sum_{i=1}^n \text{Eksponering}_i * \text{Risikovekt}_i$$

$$\text{Kapitaldekning} = \frac{\text{Kapital}}{\text{Beregningsgrunnlag}}$$

Hvor god er standardmetoden som kapitaldekningsregelverk?

Standardmetoden - Sjablongregler for risikovekter

Noen eksempler:

- Boliglån < 80 % LTV (normalt) 35 % RV
- BM-lån (før SMB-rabatt) (normalt) 100 % RV

Metoden har endimensjonal vektlegging av risiko (sikkerhet)
=> **lav risikosensitivitet**

- Hva er kredittrisiko?
  - Risiko for tap hvis en motpart ikke oppfyller sine forpliktelser, og
  - etablerte sikkerheter dekker ikke lån ved realisasjon
- To «forsvarslinjer» i kredittgivning:
  1. Betjeningsevne og betjeningsvilje
  2. Sikkerhetens verdi

Standardmetodens paradoks:

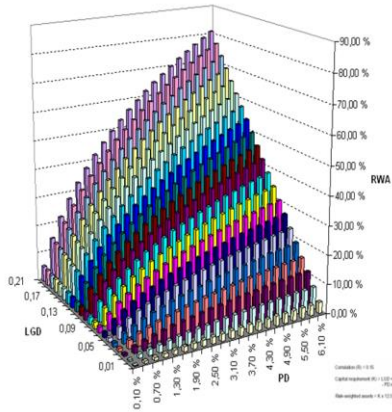
- Kun fokus på sikkerhet («andre forsvarslinje»)
  - Viktige elementer i risikodimensjonen er borte,
  - selv om det kan tenkes en viss samvariasjon mellom «sikkerhetsevne» og «betjeningsevne»

IRB-metoden: Høy risikosensitivitet, men...

IRB-metoden – Myndighetsgodkjenning for bruk av interne risikomodeller

$$RWA = EAD \times f(PD, LGD, M)$$

RWA as function of PD and LGD (EAD=1)
residential mortgage exposures not in default, secured by residential mortgages

Kilde: EY

- I en «perfekt verden»:
  - Bankenes risikomodeller kalibreres slik at de dekker kapitalbehovet ut fra aktuell risiko, og
  - myndighetene aksepterer dette som tilstrekkelig
- I «virkelighetens verden»:
  - Aktuell risiko «overstyres» som følge av myndighetenes ønske om mest mulig soliditet
  - Det blir dermed et gap mellom formelle kapitalkrav, og behovet bankene vurderer å ha
    - => et kalibreringsnivå for kapitaldekningsformål, og
    - => et annet kalibreringsnivå for interne formål

Metoden vektlegger flere risikodimensjoner
=> høy risikosensitivitet

Agenda

1

Utgangspunkt: Hvordan er dagens situasjon?

2

Er ny standardmetode mer risikosensitiv?

3

Hva skjer med kapitalnivået i bankene?

4

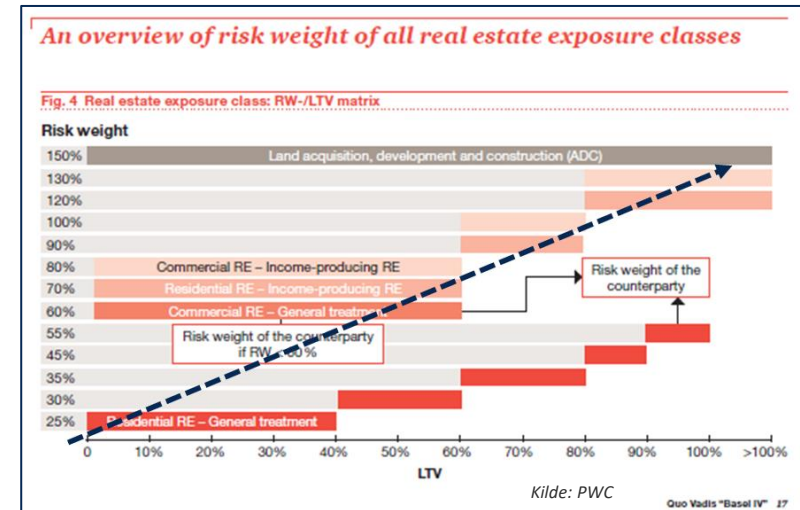
Hvordan vil konkurransesituasjonen påvirkes?

Noen hovedtrekk i ny standardmetode

- Ambisjonen i EU er implementering fra 1. januar 2025
- Fortsatt vektlegging av sikkerhet som risikodriver
  - «Loan to Value» eller «Exposure to Value» avgjør risikovekt på eiendom
  - Utvikling i eiendomsverdier og behandling av verdibegrepet blir sentralt
- Økt risikosensitivitet sammenlignet med dagens standardmetode
  - Større differensiering i risikovekt i stedet for en «flat» risikovekt
  - Skiller tydeligere på inntektsgenererende eiendom og ikke-inntektsgenererende eiendom
- Mulighet for overgangsregler hvor boliger med de beste energiklassene får lavere kapitalkrav for en periode

Ny standardmetode er mer risikosensitiv enn dagens metode

- Noen sentrale risikovekter blir lavere og mer differensiert

Boliglån

- Boligformål
  - 20 % risikovekt inntil 55 % LTV
- Utleie (IPRRE)
  - 30 – 105 % risikovekt avhengig av LTV
  - Ved lave tapsrater kan det oppnås samme vekter som ved boligformål
- Verdssettelse:
  - Maksgrænse for nivå baseres på 6 års gjennomsnitt
  - Løpende for lån som sikrer OMF

Næringseiendomslån

- Eiendom til eget bruk
  - 60 % risikovekt inntil 55 % LTV
- Utleie (IPCRE)
  - 70 – 110 % risikovekt avhengig av LTV
  - 110 % risikovekt hvis LTV > 80 %
  - Ved lave tapsrater kan det oppnås samme risikovekter som ved eget bruk
- Verdssettelse:
  - Maksgrænse for nivå baseres på 3 års gjennomsnitt

Hovedregel nåværende standardmetode:

- 35 % RV hvis LTV < 80 %

Hovedregel nåværende standardmetode:

- 100 % RV uavhengig av LTV *)

*) Ikke hensyntatt SMB-rabatt

SPAREBANKEN SØR

Agenda

1

Utgangspunkt: Hvordan er dagens situasjon?

2

Er ny standardmetode mer risikosensitiv?

3

Hva skjer med kapitalnivået i bankene?

4

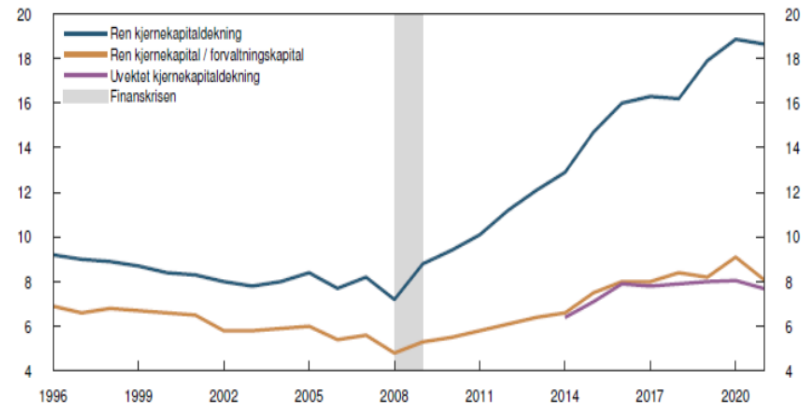
Hvordan vil konkurransesituasjonen påvirkes?

Norske banker er solide

Figur 2.9 Bankenes kapitaldekning har økt

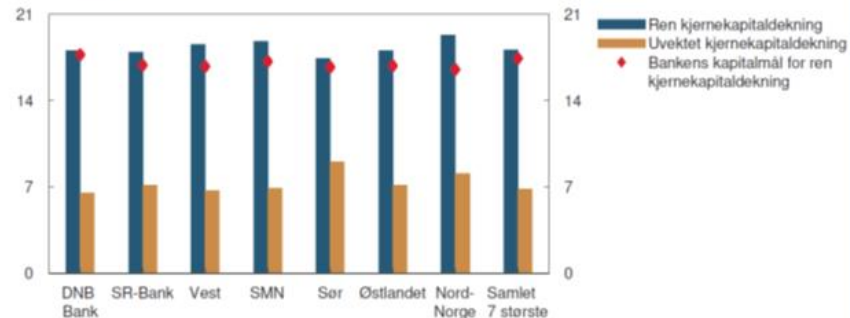
Alle norske banker. Prosent

Kilde: Finanstilsynet

Figur 5.8 Bankene er godt rustet til å oppfylle vedtatte bufferkrav

Prosent. Per 2. kv. 2022

Kilder: Bankkonsernenes kvartalsrapporter og Norges Bank

Forventede kapitaleffekter på ren kjernekapital

IRB-F: Forventede kapitaleffekter på ren kjernekapital: ca. 3,5 prosentpoeng

Estimat av ny standardmetode: ca. 3,5 prosentpoeng

- Estimat er fortsatt basert på flere forutsetninger, og det vil være usikkerhetsfaktorer inntil metoden er implementert

«På bakgrunn av sammensetningen av konsernets utlånsportefølje forventes det at nytt standardregelverk for kredittrisiko vil gi en meget positiv effekt for konsernet. Basert på nåværende informasjon om regelverket og kundeporteføljene, er det estimert at dette kan gi en positiv effekt på ren kjernekapitaldekning på ca. 3,5 prosentpoeng. Dette tilsvarer estimert effekt ved implementering av IRB-F.»

Kilde: (Sparebanken Sør Q3-rapport)

Hvorfor kommer Sparebanken Sør godt ut av kommende endringer i ny SA?

- Ny standardmetode gir lavere risikovekter for noen av bankens viktigste porteføljer:
  - Har en meget stor andel boliglån med lav gjennomsnittlig belåningsgrad
  - Har en relativt stor andel næringseiendoms lån med god sikkerhet

Hva vil skje med kapitalnivået i bankene?

- Ny standardmetode vil isolert sett føre til lavere kapitalkrav for mange banker
  - Men det vil være forskjeller basert på porteføljesammensetning
- Det er imidlertid flere andre forhold som påvirker samlet kapitalnivå, bl.a.:
  - Påvirkning av «ESG-forhold» i risikovekter
  - Finanstilsynets SREP-praksis og pilar 2-krav
  - Bankenes egne ambisjoner og behov utover minstekrav
- Standardbankenes mulighet til å få IRB-godkjenning?
  - Sannsynligvis fortsatt kun aktuelt for de største bankene
    - Hvordan vil «IRB-regimet» utvikle seg?
    - Kalibreringsnivåer, gulvkrav, «Partial use»?

En subjektiv hypotese:

- Ny standardmetode trekker risikovektene og kapitalnivået nedover, men noe vil motvirkes av andre forhold
  - Og hva skjer med verdiutvikling på bolig- og næringseiendom?

Agenda

1

Utgangspunkt: Hvordan er dagens situasjon?

2

Er ny standardmetode mer risikosensitiv?

3

Hva skjer med kapitalnivået i bankene?

4

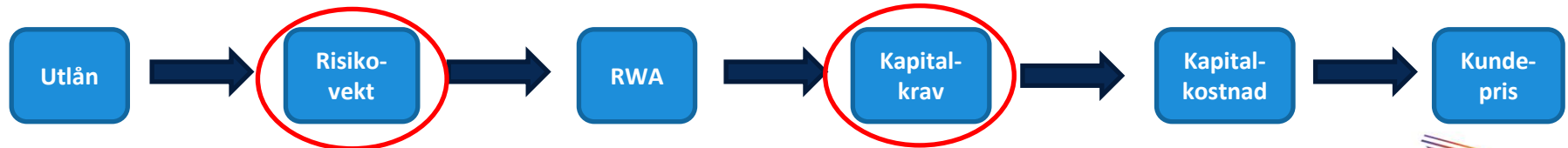
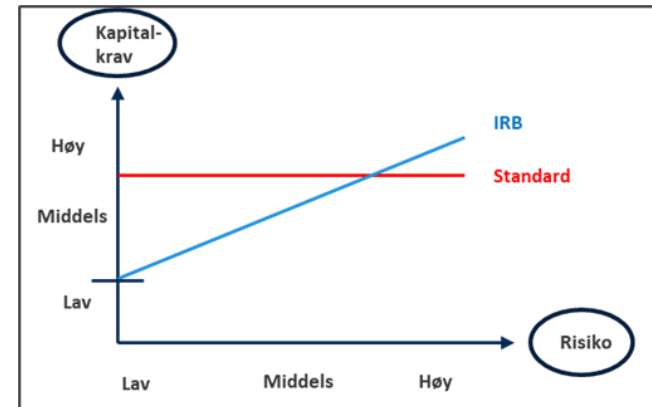
Hvordan vil konkurransesituasjonen påvirkes?

Standardmetoden eller IRB?

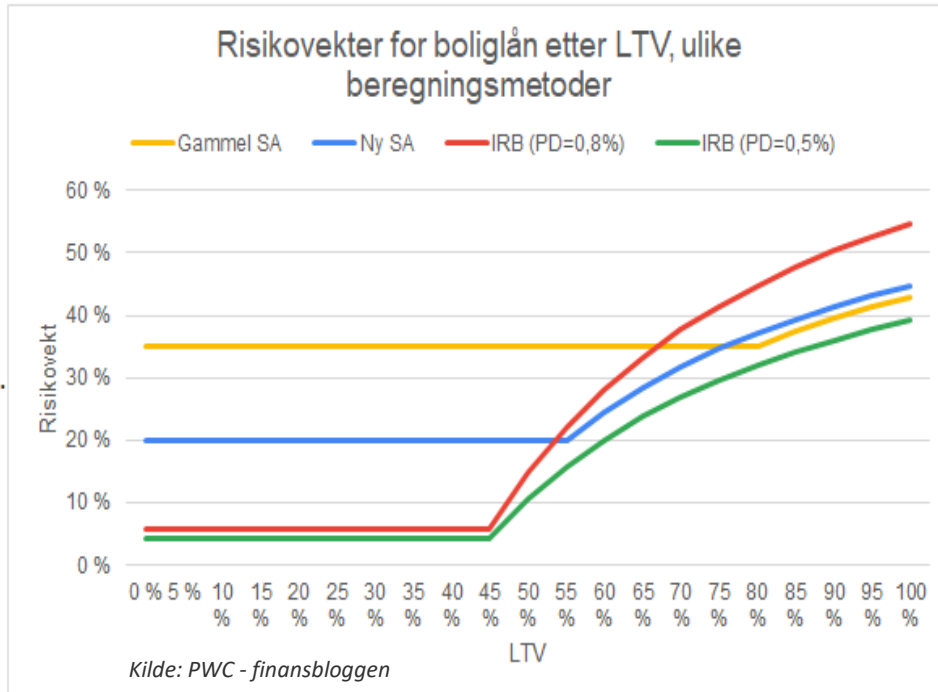
- Kapitalberegningemetode har direkte effekt på kundepris og konkurransekraft

- Kapitalkostnad er et meget stort kostnadselement i kundepris
- Det vil være ulik risikovekt mellom standardbanker og IRB-banker, men også mellom IRB-bankene
- **Konkurransesituasjonen påvirkes av at bankene dermed kan ha ulik risikovekt på de samme kundene!**
  - Hvis det tas samme pris, påvirker ulike kapitalkrav EK-avkastning

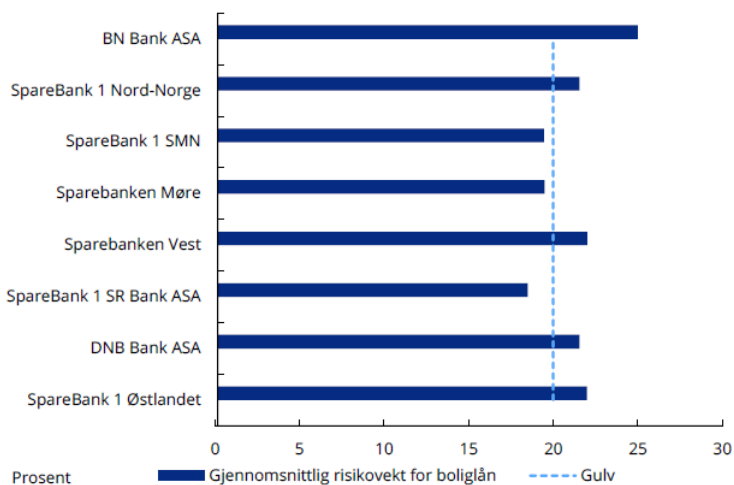
Ny standardmetode kan redusere forskjeller

- Norske standardbanker har utfordringer med å konkurrere med IRB-bankene om lavrisikosegmentet
  - IRB-bankene kan ta betydelig lavere pris enn standardbankene og likevel oppnå høyere EK-avkastning
  - Kan medføre at det blir gjennomgående høyere risiko i standardbankene
- Ny og mer risikosensitiv standardmetode vil redusere forskjeller og gi økt konkurransekraft for standardbankene
- Gulvkrav for IRB-bankenes risikovekter for boliglån og næringseiendoms lån reduserer forskjeller

Lavere risikovekter ved ny SA samt gulvkrav reduserer forskjeller og øker konkurransen i noen segmenter

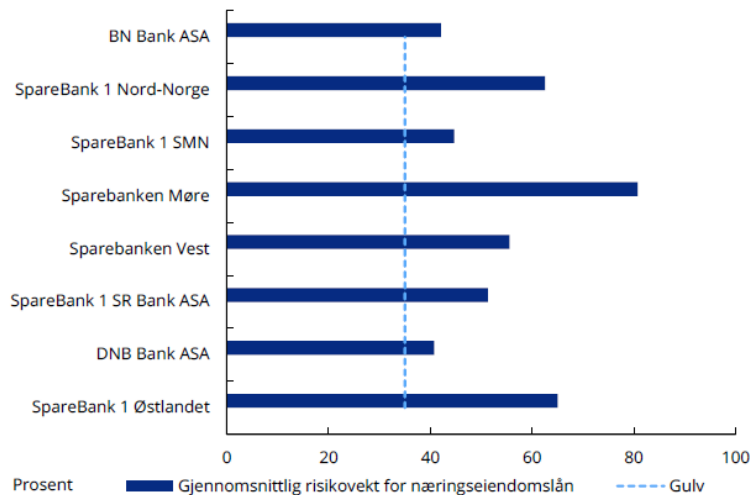
2.18 IRB-bankenes gjennomsnittlige risikovekter for boliglån, per 31.12.2021

Kilde: Finanstilsynet

(Før siste forslag om økte gulvkrav)

2.19 IRB-bankenes gjennomsnittlige risikovekter for lån med pant i næringsseiendom, per 31.12.2021

Kilde: Finanstilsynet

(Før siste forslag om økte gulvkrav)

Boliglån med 50 % LTV:

- Nåværende standardmetode: 35 % RV
- Ny standardmetode: 20 % RV

- Hypotese ved ny standardmetode:
  - Gir sterkere konkurransekraft på boliglån med lav LTV – «lavrisikosegmentene»

Oppsummering

- Ja, ny standardmetode har positive virkninger for banksektoren!
  - Metoden er mer risikosensitiv enn den gamle metoden
  - Selv om den har svakheter, kan den bidra til større søkelys på risikosensitivitet generelt
  - Kan bidra til sterkere konkurranse i noen segmenter
- Det er viktig at «Basel IV» og ny standardmetode implementeres tett opp til EU's implementering i 2025
  - Ved implementering er det viktig med like og forutsigbare rammevilkår
  - Særnorske innstramminger sammenlignet med EBA-/EU-regelverk er lite ønskelig
- Det er ønskelig å få en utvikling i oppfølging av kapitalkravsregelverket som innebærer at det blir større samsvar mellom faktisk risiko og risikovekter/kapitalkrav

Takk for oppmerksomheten!